

Sygn. akt VIII U 2133/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2019 r. w Gliwicach

sprawy H. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania H. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 9 listopada 2017 r. **nr** (...)

1. oddala odwołanie;
2. odstępuje od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 2133/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 9 listopada 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu H. K. (2) prawa do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ponieważ wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie przekraczał 250%.

W odwołaniu ubezpieczony domagał się zmiany zaskarżonej decyzji i przeliczenia emerytury z uwzględnieniem art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu wskazał, że jego brakujące zarobki z lat 1970-1979 powinny zostać odtworzone przez biegłego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z 20 czerwca 1995 roku ZUS przyznał H. K. (2) prawo do emerytury górniczej od 20 maja 1995 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 6 lat od stycznia 1983 roku do grudnia 1988 roku, wwpw wyniósł 271,93 % i został ograniczony do 250 %.

Ubezpieczony był zatrudniony w KWK (...) od 9 maja 1970 roku do 14 czerwca 1972 roku, a następnie w KWK (...) w K. od 30 czerwca 1972 roku do 30 czerwca 1995 roku. Ubezpieczony przedstawił organowi rentowemu swoje rzeczywiste zarobki za lata 1983-1988. W toku postępowania przedstawił zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 5 października 2017 roku wykazujące wynagrodzenia z lat 1980-1995.

Ubezpieczony w kopalni był zatrudniony na oddziale wydobywczym. Pracował z reguły na dwie zmiany, a na trzy jeśli zamienił się z kimś. Ubezpieczony w latach 1970-1979 pracował po 2 niedziele w miesiącu.

Na podstawie opinii biegłego z zakresu emerytur Z. T. sąd ustalił wysokość wynagrodzeń uzyskiwanych w KWK (...) i KWK (...).

Zarobi te wynosiły:

- 1970 rok – 22.233,87 zł,
- 1971 rok – 34.482,40 zł,
- 1972 rok – 32.702,80 zł,
- 1973 rok – 34.68,00 zł,
- 1974 rok – 37.404,40 zł,
- 1975 rok – 55.845,80 zł,
- 1976 rok – 60.600,80 zł,
- 1977 rok – 63.514,00 zł,
- 1978 rok – 70.100,00 zł,
- 1979 rok – 70.100,00 zł.

Najkorzystniejszych 20 lat to lata: 1971, 1975-1976, 1978, 1980-1995. Wyliczony na ich podstawie wwpw wynosi 205,53%.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie przeprowadzonych dowodów: akt organu rentowego, akt osobowych, opinii biegłego Z. T. (karta 25-54).

Sąd nie uwzględnił twierdzeń ubezpieczonego, że wykonywał pracę w latach 1970-1979 w każdą niedzielę. W wymienionych wyżej latach górnicy pracowali w niedziele ponieważ zarządzano wtedy niedziele planowe i apelowe. Jednak przeciętnie pracowali po 2 niedziele w miesiącu. Sprzeczne z doświadczeniem życiowym byłoby przyjęcie, że ubezpieczony przez 9 lat pracował w każdą niedzielę zwłaszcza, że wtedy soboty były dniami pracującymi. Nieprawdopodobne jest aby ubezpieczony pracował przez 9 lat bez dnia wolnego.

Organ rentowy nie kwestionował opinii biegłego, natomiast ubezpieczony złożył do niej zarzuty w piśmie z 3 grudnia 2018 roku. Dotyczyły one braku uwzględnienia przez biegłego pracy na zmiany, niewłaściwej ilości dniówek oraz braku uwzględnienia dodatku za używanie maski przeciwpyłowej. Zarzutów tych sąd nie uwzględnił. Z opinii wynikało, że została uwzględniona praca na zmiany. Należy przypomnieć, że ubezpieczony podał, że pracował na dwie zmiany.

Biegły uwzględnił dodatek za pracę na drugiej zmianie od października 1974 roku tj. od czasu wprowadzenia tego dodatku. Biegły przyjął ilość dniówek wynikającą z normatywnego czasu pracy. W ocenie sądu założenie to było prawidłowe. W aktach osobowych oraz w aktach ZUS brak informacji o ilości przepracowanych dniówek przez ubezpieczonego w spornym okresie. Na karcie 6 akt rentowych znajduje się zaświadczenie pracy. Wynika z niego, że od 30 czerwca 1972 roku do 17 maja 1995 roku ubezpieczony był w zatrudnieniu przez 8347 dni. Na tej podstawie nie można ustalić ile dniówek przepracował w latach 1970-1979. Na tym samym zaświadczeniu zostało wykazane, że od 30 czerwca 1972 roku do 31 grudnia 1980 roku ubezpieczony przepracował 1.385 dniówek przodkowych. Skoro przez 8 lat ubezpieczony przepracował 1.385 dniówek w przodku to średnio rocznie w tym okresie pracował po 173 dniówki przodkowe. Ewentualnie za te dniówki ubezpieczony mógł otrzymać dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

Zgodnie z § 35 Zbiorowego Układu Pracy 15 grudnia 1957 roku, w brzmieniu nadanym protokołami dodatkowymi wydanymi do dnia 30 czerwca 1972 roku, robotnikom zatrudnionym pod ziemią w warunkach szkodliwych dla zdrowia i niebezpiecznych przysługuje dodatek za czas pracy w tych warunkach w następujących wysokościach:

- prace szkodliwe dla zdrowia:

1. w miejscach gdzie woda leje się z góry gęstymi kroplami lub nieprzerwaną strugą - 9 zł za dniówkę,
2. prace, które należy wg przepisów wykonywać w masce przeciwpyłowej - 9 zł za dniówkę,
3. przy czyszczeniu ustępów i wypróżnienia fekalii - 6 złotych za dniówkę,
4. w wyrobiskach mokrych poniżej jednego metra - 9 zł za dniówkę,
5. przy obsłudze maszyn podsadzkowych dla podsadzki pneumatycznej - 8 zł za dniówkę,
6. przy spawaniu gazowym i elektrycznym - 8 zł za dniówkę,
7. przy ładowaniu akumulatorów - 6 zł za dniówkę,
8. w miejscach narażonych na działanie promieni jonizujących – 9 zł za dniówkę.

Zatem uwzględnienie, że ubezpieczony otrzymał dodatek za dni pracy w przodku z tytułu zapylenia spowoduje wzrost jego wynagrodzeń w latach 1972-1979 o 1.557 zł rocznie. Nie spowoduje to przekroczenia przez wwpw 250 %. Przede wszystkim zdaniem sądu ubezpieczony nie udowodnił, że wykonywał prace w zapyleniu powodującym konieczność używania maski przeciwpyłowej i w konsekwencji, że otrzymywał dodatek za pracę w zapyleniu.

Sąd zważył co następuje: odwołanie nie było zasadne.

zgodnie z przepisem art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004r. Nr 39, poz.353 ze zm.) wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Po myśli art. 15 ust. 6 ustawy na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub

ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 110 ust. 3 ustawy okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwzględnieniem art. 176.

W celu przeliczenia emerytury zgodnie z art. 110a należało ustalić wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych, przy czym należało także uwzględnić przynajmniej 1 rok z podstawą wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne przypadający w całości lub w części po przyznaniu świadczenia. W przypadku ubezpieczonego najkorzystniejsze lata to : 1971, 1975-1976, 1978, 1980-1995. Wyliczony na ich podstawie wwpw wynosi 205,53%.

Ponieważ wwpw nie przekraczał 250 % odwołanie zostało oddalone na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Odstąpienie od obciążania strony przegrywającej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego zgodnie z art. 102 k.p.c. jest możliwe jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, tj. wówczas, gdy z uwagi na okoliczności faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności.

Jak wskazał Sąd Najwyższy „zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego” (postanowienie z 14 stycznia 1974r., II CZ 223/73, LEX nr 7379, postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 1976r. sygn. IV Pz 61/76, LEX nr 7856, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 1981r. sygn. IV Pz 11/81, LEX nr 8307). W ocenie sądu w sprawie o przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej ubezpieczonemu niezwykle trudno było ocenić szanse powodzenia jego odwołania od decyzji odmownej ZUS. Przede wszystkim wejściu w życie przepisu art. 110a towarzyszyło uzasadnienie, że ma on za zadanie zrekompensować konieczność ograniczenia wwpw do 250% osobom, które opłacały składki od wynagrodzeń przekraczających 250% kwoty rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego za rok kalendarzowy. Ubezpieczony do takich osób należał. Część jego wynagrodzeń nie była udokumentowana i celem ich odtworzenia konieczne było zasięgnięcie opinii biegłego. Dopiero po sporządzeniu opinii przez biegłego sąd był władny rozstrzygnąć sprawę. Ponadto z powodu braku udokumentowania wynagrodzeń organ rentowy wydał decyzje odmowne także innym osobom. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego przed sądem pojawiały się podstawy do zmiany zaskarżonych decyzji. Wiedza o powyższym jest wiedzą powszechną wśród emerytów górniczych. Ubezpieczony także domagał się sądowej kontroli decyzji ZUS wydanej w jego sprawie. W tej sytuacji obciążanie ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego byłoby niesłuszne.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek